

Papalcium, Papulum, Baboltsám elnevezések is használatosak voltak a falu megnevezésére. Az egyetlen igazságot a források hiánya elrejtí előlünk. Bizonyosat csak annyit tudunk, hogy az 1567-es, majd az 1614-es *Bethlen Gábor*-féle összeírások, és más dokumentumok is *Papolcz* néven emlegették a falut. Egy 1702-ben keletkezett forrás *Papolczfalva* néven említi. A bizonytalanságban annyi bizonyosságunk van, hogy a települések neveinek dualizmus kori törzskönyvezésekor *Papolc* néven törzskönyvezték a falut, román nyelven pedig a Păpăuți megnevezés a használatos.

Papolc feudális kori története

Amikortól Papolcot mint települést emlegetik a források, Erdélyben éppen meghonosodóban volt a reformáció. A háromszéki székelyek is egyre áhítatosabban hajlottak Kálvin János tanainak egyetlen igaz hitként való elfogadására. A Szent István alapította Gyulafehérvári püspökség palotáját ekkoriban már János Zsigmond használta királyi rezidenciaként, hódolva éppen az unitárius hitelveknek. Orbaiszék ezen peremvidékére sem erőszak, sem önkéntes hitválasztás révén nem hatolt be a szentháromságot tagadó unitárius irányzat. A katolikus hitelveknek, a pápizmusnak azonban végleg búcsút mondtak a papolciak. Ez a hitváltás feltehetően komoly vitákat, meg hasonlóságokat, talán civakodásokat is okozott a helyi lakosok körében, de zászlót nem bontottak, mint a csíkszékiek a fejedelmi hadak ellen régi hitük védelmében. Annál korábban is puritánabban éltek, semhogy gazdag pompázatú, reneszánsz stílusú templomot építhettek volna, s annak falait életigenlő, de a lelkeket az égbe emelő pazar freskókkal díszíthették volna, amiket a reformáció terjedésekor sajnáltak volna fehérre meszelni. Úgy tartják itt a székelyek, hogy miután Isten megteremtette a világot, s a boldogabbik felét benépesítette, odapazarolta nekik palotáit, dómjait, katedrálisait. Mikor visszatekintett a háta mögött meghúzódó girbegurba, hegyes-völgyes néptelen tájra, az elfogyott paloták, dómok, katedrálisok helyett teleszórta ezt a vidéket pompás vadakkal, gyorsvizű papatokkal, gyönyörű erdőkkel, dús rétekkkel, selymes legelőkkel, a természet ezer csodájával, toronyként az égbe szökő fenyvesekkel, hogy kedve legyen majd az erre tévedőknek ezt a földet is meglakni. Hát a székelyek hosszú vándorlás után

megérkeztek az égből is nekik ígért földre, és megszerették ezt a tájat. Megszerették az urat is, amiért ilyen gazdag pompázattal ajándékozta meg őket.

Csak jobb szerették az ő asztalukhoz, ágyukhoz, lakhelyükhöz, vágyaikhoz, küzdelmes életükhöz jobban illő puritán, fehérre meszelt falu hajlékot kedvelő Urat, mint a reneszánsz pompát, majd barokk emelkedettséget és zsúfoltságot kedvelő római helytartót. Átvették hát Kálvin tanait, ami azért is természetes volt, mert Kálvin hazája is legalább annyira hegyes-völgyes, bérces, mint az övék. No meg ők is legalább annyira szerették szülőföldjüket, mint a Rómába elszegődött svájci pápai zsoldosok. Ha fél évig távol kellett lenniük szülőföldjüktől, belebetegedtek a honvágyba. Amíg tehették, ha szétrajzoltak is a világban, meghalni, örök pihenőre visszatértek Székelyföldre, mint legutóbb Tamási Áron is Farkaslakára. Ez az érzelmi kötődés a szülőföldhöz a székelyek történelmének mellözhetetlen része. Osztódik ebben az érzésben és kötődésben Papolc lakossága is. Osztózott abban a rendi korszakban is. Inkább fejekötött jobbágyságra adta magát, semmint elhagyta volna szülőföldjét.

A hitváltás lelki szorongásaihoz, zaklatottságához hasonló lehetett Székelyföldön az ősi társadalmi egyenlőség felbomlása, a társadalom rangbeli és vagyombeli tagozódása is, amire már a 14. század végén, a 15. század elején bőven találunk példát. Többnyire olyan formában, hogy a király szolgálatában sikeres székelyek nemességet és birtokadományt kaptak. Kapták ezt egyelőre Székelyföldön kívül, vagy a Székelyföldbe ékelődő királyi birtokokon. A királyság területén ekkorra meghonosodott jobbágyságot a donációval megadómanóztottak szerették volna székely örökségükön is megtelepíteni, de ekkor még ez nem járt sikerrel. A közbirtokossági formák között gazdálkodó székelyek az első próbálkozásokat határozottan visszaverték. A személyes hadba szállás joga és kötelezettsége mellett a személyes szabadságot – a kelet felől érkező támadók harcmórához igazodó székely hadviselési mód okán – még századokig megőrizhették. A népesség szaporodásával, a lótarthatához szükséges tágas legelők összeszűkülésével azonban egyre apadt azoknak a száma, akik lovas katonaként állhattak ki hadakozni. Igaz, a korszerűsödő hadviselés egyre jobban igényelte a gyalogos katonákat is, de gyalogharcosnak lenni a székelyek között már rangesést, szociális hátrányt jelentett. Azt, hogy

az illető székely könnyűlovas harcosként – legalább a ló hiánya miatt – képtelen felfegyverkezni. Aztán meg a természet is olyan, hogy nem mindenkit ruház fel katonai bátorsággal, öldöklő kedvvel.

A társadalmi tagozódás a 15. században oly mértékig kiteljesedett, hogy Mátyás király 1473-ban már jogilag is kategorizálta a székelységet. Akik képesek voltak három zsoldos vagy familiáris lovas katonát kiállítani, megkapták a főemberek (*primores*) titulust. Akik magukat felfegyverezve lovasként vonultak harcba, azokat lófőknek (*primipili*) nevezték. Azok, akik a személyes szabadságuk megtartása mellett gyalogosként szolgáltak, közemberek, közszékelyek, szabadosok (*pixidarii*) lettek.

1473-ban három olyan jogilag is, államigazgatásilag is, majd később adóztatás szempontjából is körbehatárolható társadalmi csoportja alakult ki a székelységnek, amely csoportok 1848-ig megőrizték tagozódásukat, lényeges jogi, rendi jellemzőiket, függetlenül attól, hogy egyre mélyülő szakadék tátongott az egyes csoportok között. Nem állíthatjuk, hogy ez a korai tagozódás végzetesen megmerevedett, és áthidalhatatlan rendi gátként választotta volna el egymástól a közös tudatú, társadalmi gyökerű és szabadságfokú székelységet, de össze sem kovácsolta őket. Az idők teltével egyre nehezebb volt, később szinte lehetetlenné vált az egyik csoportból a másikba átlépni. A közös szabadságtudattal rendelkező székelységet a gazdasági tagozódás önmagán belül rendiesítette. Nemzedékeken keresztül beleszülettek a székelyek a Mátyás királytól rangsorolt állapotukba. Itt ott tetten érhető ugyan az egyre több jogi kritériummal, jellemzővel elkülönülő csoportok közötti mobilitás. Elvértve felfelé is vezettek utak ritka kevesek számára, de a többség – a létezés alapvető emberi sajátosságai okán is – ki volt szolgáltatva a süllyedésnek. Legkevésbé ugyan a főembereket, a primorokat fenyegette ez a vész. Ők személyükben is hamar megnemesedtek, címeres levelet kaptak. Többen közülük az erdélyi arisztokrácia sorai-
ba emelkedtek. Bárók, elvértve grófok lettek, s a méltóságos úr megszólítást követelték ki maguknak. A nemesi oklevél megszerzése a lófők számára sem volt elérhetetlen, sőt a 18. században már ki is követelték maguknak, hogy őket nemesként kezeljék székely környezetükben is, és a tekintetes, nemzeti titulussal éltek. Olykor-olykor donációt is szerezhettek, s ezzel az erdélyi középnemesi rendbe tagozódtak be.

A pixidáriusok, vagy közszekelyek hadászati szerepe a törökök kiűzéséig nélkülözhetetlen volt, de már János Zsigmond mellőzhetőnek vélelmezte őket, s igyekezett minél többet jobbágysorba taszítani közülük. Alkalmat szolgáltatott erre az 1562-es székely lázadás is, amikor 40 000 harcos – közöttük sejtetően papolciak is – öltött fegyvert a főtisztek durva, orvosolatlanul maradt garázdálkodásai miatt. Nemcsak a jelképes értékűvé vált *Székelytámadt* és *Székelybánja* várakat építtette meg János Zsigmond Udvarhelyt, nem is csak Nagy Györgyöt és Gyepesi Ambrust húzatta karóba. A kisebb bűnösöket bebörtönöztette az uralkodó, és csak 1565-ben engedte szabadon őket. Közülük a hangadókat letörölhetetlenül és letagadhatatlanul megbélyegeztette. Orrukat, fülüket levágatta. Legenda szól arról ma is, hogy a fülüket elvesztők utódai még a 20. század elején is hosszúra növesztett hajukkal emlékeztek megcsonkított őseikre Székelyföldön.¹⁶ A lázadók és a megcsonkítottak között papolciaknak is kellett lenniük. Azok hozzátartozói – apák, fiak – lehetek a papolci lázadók, akiket 1567. március 15-én János Zsigmond Mikes Miklósnak adományozott jobbágyszolgálatra. Telegdi Mihályra, az akkor hat székely szék kapitányára, *Székelytámadt* várának parancsnokára rótta kötelezettségül a király, hogy 'szakasszon ki' Papolcon a *székely község közül* 12 háznépet, akiket ő hűségéért, mellette vitézkedő bátorságáért Mikes Miklós székely előkelőnek, főembernek adományozott jobbágyságra.¹⁷ Ezek csak a papolci lázadók közül kerülhettek ki.

Forgácsolódott a székely szabadság másként is. Még ugyanebben az évben, 1567-ben – az 1566-ban Nagyszébenben megtartott országgyűlés végzése szerint – 19 székely háznépet köteleztek Papolcon 25 dénáros subsidium megfizetésére, a Szászsebesen építendő vár pénzügyi költségeinek előteremtése okán.¹⁸

Ekkortól sem vége, se hossza nem volt a székely nyomorúságnak. Hadba menni királyi, fejedelmi szóra. Adózni, fejeváltságot előteremteni, ha török vagy tatár rabolt a Székelyföldön, s valakit rabságra hurcolt. Subsidiumot, segílyt adni ország ügyére, fejedelmi szeszélyre. Családot eltartani. Birkózni téli hideggel, évszázados fákkal, köves, agyagos, terméketlen földekkel, silány szénát termő rétekekkel. Óvni a jószágot, barmot fejedelmi adószedőtől, kóborló harácsolóktól, gyakorta dúvadaktól, leggyakrabban az Erdélyre rontó törököktől, tatároktól, Básta főgenerá-

lis zsoldosaitól, Vitéz Mihály vajda moldvai hadaitól, kegyetlenkedő martalóc hajdúktól. Elkísérni Báthory Istvánt oroszországi hadjáratára, tapasztalni Báthori Zsigmond tehetetlen vergődését, országot emésztő bányászatát, nádszájhajlongásait a bíborosi kalap és a fejedelmi szék között. Csalódni Vitéz Mihály vajdában, Báthori Gábor fejedelemben... És közben mindig süllyedni, mindig lejjebb szállni. Nemcsak anyagilag, sokkal inkább jogaikban, presztizsükben, közszerepükben, társadalmi rangjukban és státuszukban. Egyre gyakrabban tapasztalni, hogy székely fordul a székely ellen. A vitézkedők, mint az ügyeskedők, nemesedtek. Megyei birtokokat, a székelyektől hűtlenség címén elkobzott birtokokat, az ősi, vérségi földek közé ékelődő királyi területeket kaptak donációként. Mások lófőségüket, főemberi pozícióikat árusították vagy nyomorúságból, vagy mert a megszerzett bárói címhez és ranghoz illetlennek vélelmezték, s őseik jogainak levetkőzéséből is anyagi előnyöket kényszerültek vagy akartak kovácsolni.¹⁹

Hosszú és nyomorúságos út vezetett a mindig a gyepűknél, a határszéleken, a seregek élén, a menekülők hátvédjeként vérüket fölösen ontó könnyűlovas székely egyetemes szabadságtól a jobbágysorba süllyedésig. Nem igen volt rózsakerti séta a báróságig vezető út sem. Vitézi oskolák izzadságszagú termei, csataterek véráztatta földjei, peregrinációk honvágyas keservei, kollégiumi szobák puritánsága, a fejedelmi szeszélyeket, udvari intrikákat elszenvadni kénytelen szolgálatok alázatossága mesélhetnének arról is, milyen keservek előzték meg a méltóságos titulus elnyerését. Különösen göröngyös volt ezeken az életpályákon a papolciak útja. Távol a központoktól, a fejedelmi kegytől, az udvaroncok bárkinek a figyelmét rájuk irányító siserahadától. A Cseremegye a Láhó és a Papolci köztető völgyeibe zárt életükről a papolciaknak csak a Papolc-vize vitt hírt a Kovásznába, hogy ott összekeveredjen a többi székelyek életével, s napi kínjaikat, örömeiket belemossa a könnyen születő legendák világába.

Ezen a hegyes-völgyes tájon, a silány termékenységű földeken, a korai dér hervasztotta erdőkben százszorosan meg kellett küzdeni – nem az emelkedésért – az életbenmaradásért is. Olykor meghódolással, olykor hűségesküvel, mint 1602-ben, amikor Básta főgenerális esketett 42 háznépet Papolcon a Habsburgok hűségére, akik olyan messze trónoltak a *Cseremegye* és a *Láhó* vidékétől, hogy a székelyek csak a magyarok hon-

foglalása tájékán tátogatták a Habsburg urak lakhelyének vidékeit. Nem hűséggel, képzelettel is nehéz volt befogni ezt a távolságot. De kívánta Básta, hát ők esküdtek. Negyvennégy marcona, harcmezőhöz, tüzes ménekhez, vállat görnyesztő puskákhoz, ökrök vontatta ekékhez szokott kemény emberek. Ismételték az előmondott esküt, aláírásukkal vagy kezük keresztvonásával hitelesítették is az árkuson, hogy... Isten őket úgy segítse! *Mikes Benedek* járt elől, a nevezetes Mikes-família Papolcon uraszkodó sarja. Már régen megneemesedett familiájából szállt rá a birtok és a méltóság is. Utána dörmögte az eskü szavait *Solia Demeter* is, darabont katona, aki korábban fejedelmi muskétás volt. Aztán jöttek sorba mind a löfők: *Janó Gergely, Kis Mihály, Janó Miklós, Janó Máté, Posoni Péter, Dávid Lőrincz, Dávid Demjén, Dávid Máté*. Nyolcan voltak, akik békeségesebbnek vélték jövő sorsukat, ha a Habsburgokra is esküsznek. Legtöbben – huszonnégyen – a közsékelyek voltak. A szélben tovaszálló hangjukat ahogyan visszaverték a hegyek, akárha kórusnak, jelentősebb hadnak is vélelmezhatték a messzebről hallgatódzók: *Tott Gergely, Tott Miklos, Tott Lukács, Tott György, Csorja Benedek, Kupán Mátyás, Kupán János, Gál Máté, Csorja Máté, András Kovács, Király András, Kis Lukács, Jano Bertályos, Csore Keresztes, Csore Balás, Csore Ferencz, Csore Márton, Tamo György, Kupán Miklós, Kovács György, Csori (Cziori) János, Csori István, Csori Miklós, Poson György*. Básta nem elégedett meg a nemesek, löfők, darabontok, pixidáriusok hűségével. Kellott neki a jobbágyok esküje is. Mondták is szegények, uraik után az eskü szövegét mind a nyolcan: *Csorja Gergely, Pál Keresztes, Nicola Balás, Király Márton, Földes András, Király Miklós, Veres Bálint, Király Bálint, Király János, Király Máté*.²⁰ Talán egyetlen kivételével igazi székely nevek. Megeshetett, hogy egy-két emberöltővel korábban őseik még ott ficánkoltatták a lovaikat a harcmezőn, de hát a forgandó szerencse, a sors kiszámíthatatlan végzete: ők már jobbágyként esküdtek.

Sem az 1567-es összeírás valóságos tényeket tartalmazó hiteléhez, sem az 1602-es kényszerű esketésen átesettek névsorának népességről valós információt hordozó igazához nem kell sok reményt fűznünk. 1567-ben az egyik forrás 12 háznépet, a másik 19-et említ. Ez már önmagában is ellentmondás. Az 1567-es összeírásokhoz egyébként is nagyon közel volt még a székelyek 1562-es lázadása, János Zsigmond kegyetlen bosszú-

ja, ami elérte Papolcot is. Friss élményük volt még a papolci székelyeknek ekkor az 1562-es segesvári országgyűlés, amikor törvénybe foglalták Erdély rendjei, „*hogy minden gonoszságnak és minden zendülésnek oka közülük kiirtassék. Elhatároztuk, hogy ők mihelyt jövőre olyan bünt követnek el, amely felségsértésnek minősül, felségsértésért, valamint a nemesség és többi híveink, ők is megbüntetődjenek, hogy tehát ők is jószágaikat és örökségeiket fejenként veszítsék el, miként országos cikkely szól erre nézve.*”²¹ A szóba hozott történelmi emlékek és országgyűlési végzés árnyékában bizonyára a papolciak közül is sokan meggondolták, hogy összeírassák-e magukat, vagy inkább a Papolci-köznek indulva, Havaselvén vagy Moldvában húzzák meg magukat, várva szebb idöket lustrára, conscriptióra, szabadabb, jobb életre.

1602-ben pedig, amikor Básta esketett, a 15 éves háború legpusztítóbb éveinek egyikét élte Erdély. Básta zsoldosai, a Magyarországról toborzott hajdúk könyörtelenül irtották az erdélyieket. Nem kímélték a székelyeket sem. Fél évszázados tapasztalatuk volt már a papolciaknak arról, hogy sem Erdély fejedelmeiben, sem a Bécsből, Prágából, Moldvából, Isztambulból idáig futkosó emberekben, katonákban ne bízzanak. Történetesen Básta még katolikus is volt, mint császári ura is, aki a bíbornoki paláttal szédítette meg jobb sorsra érdemes fejedelmüket, Báthory Zsigmondot. A bátrabbak, a talpraesettebbek a csatatéren voltak ekkor is. Az otthon maradottak esküdtek csak. Nem kell hát feltétlenül biznunk sem az 1567-es, sem az 1602-es összeírás számadataiban. Zordonabb idök jártak akkoriban Erdélyben, semhogy a papolciak ösztönösen feltárukoztak volna adószedőknek, conscriptoroknak, hűségre esketőknek.

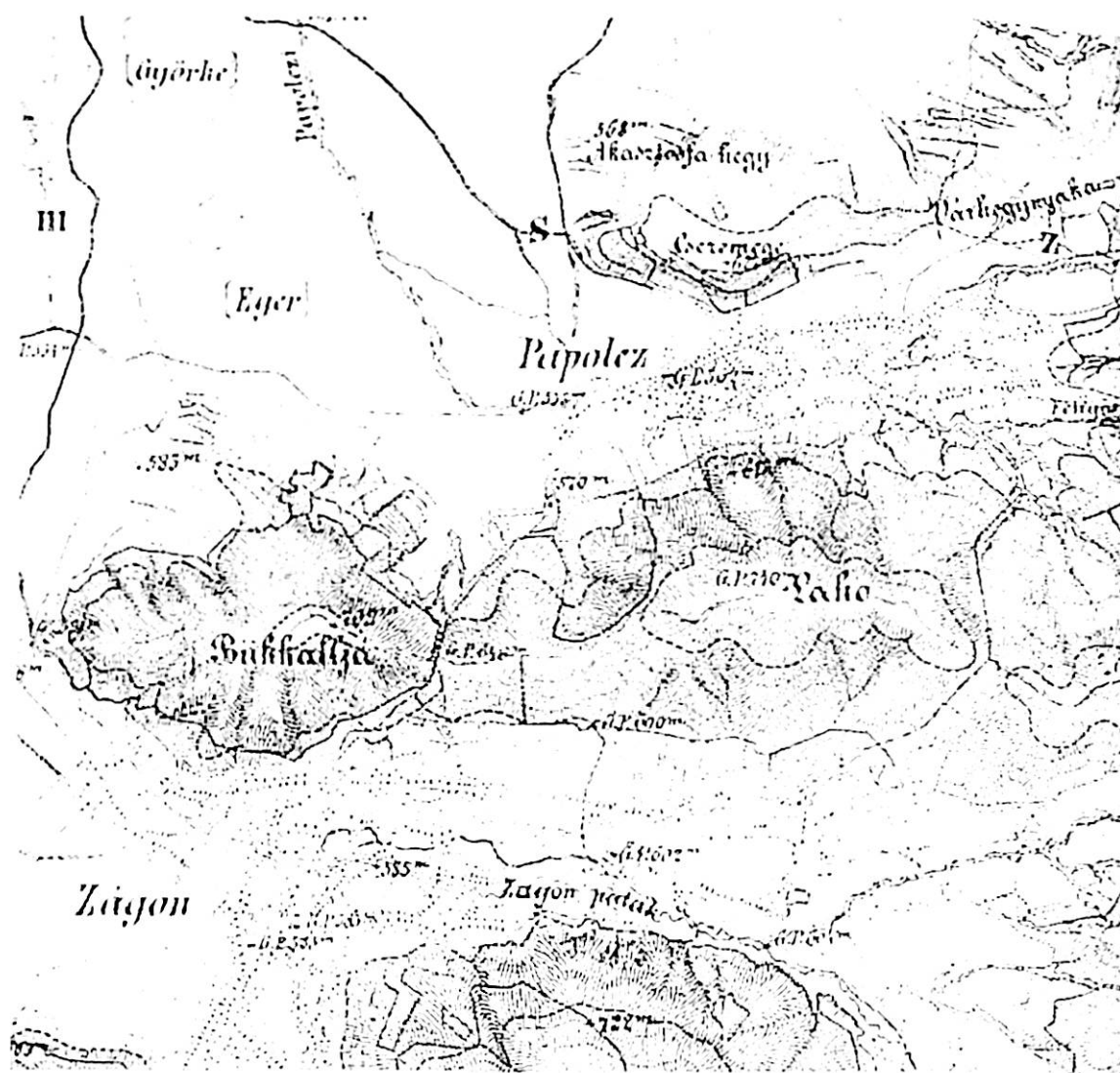
A portává, udvarházzá kertelt belső székely örökségen tengődök egyéni létének apró örömei mellett időnként a társadalmi emelkedés reményei is fel-felcsillantak a papolciak előtt. 1562 után először 1614-ben, Bethlen Gábor fejedelem uralkodásának kezdetén. Az új fejedelem nagyszabású terveihez megnyerte a székelyeket, s bíztak benne a papolciak is. Amikor meglustrálta őket, 153 háznépet talált Papolcon.²² Az összeírás csalóka látszatként arra ösztönözne bennünket, hogy az 1602-től 1614-ig eltelt 12 esztendő alatt demográfiailag, jogilag, szociális és rendi értelemben is átrendezzük Papolc történelmét és társadalmát. Közelebb jutunk azonban a valósághoz, ha azt feltételezzük, hogy a korábbi összeírások voltak

csonkák, esetlegesek, pontatlanok, s csak a falu néhány háznépéről informálnak. Bethlen Gábor lustrálói ugyanis 153 háznépet regisztráltak a településen. A legtekintélyesebb udvarház most is a Mikes-famíliáé volt, mint 1567-től mindenkor. Mikes Benedeknek 61, Mikes Boldizsárnak 16 jobbágháztartás leste a parancsát. Kis Balázsnak és Kis Péternek egy-egy. Kis Mihálynak három, Poson Györgynek, Csorja Istvánnának egy-egy. Csorja Mártonnak 7 zsellér szolgált. Számba vettek a katonai lustranyomán 27 lófőt, 19 pixidáriust, gyalogos puskást, 14 szabad székely háztartást. 1614-re tehát a székely rendi társadalom teljes tagozódásában áll előttünk Papolc. A 650-720-750 körüli lakos egyre szórta a szociális és rendi skálán helyezkedett el. A családok konkrét vagyoni helyzete ismeretlen ugyan, de joggal feltételezzük, hogy a nemes, lófő, gyalogpuskás, szabados székely, jobbágy, zsellér kategóriák meredeken zuhanó vagyoni tagozódás kifejezői is voltak az adott korban. Ez a tagozódás lényegében 1848-ig változatlan jellemzője maradt Papolcnak, még akkor is, ha ezen belül egy-egy család le és fel bármerre sodródhatott a ranglétarán. E téren társadalmilag mérhető változást majd csak a határőrség 1762-1764-es erőszakos megszervezése hozott.

1614 után még három-négy emberöltőnyi idő, pontosabban egy évszázadnyi történelem hadászatilag is megviselte Erdély földjét, amikor kijutott katonailleségéből, rablásból, csatározásból, tatár betörésből Papolc lakosságának is. Bármennyire elmélyítették is ezek az események az egyéni, családi szenvedéseket, egy-egy háznépnek igen, de a papolci társadalomnak a rendi tagozódását már nem rajzolták át. Emberöltők múltak el úgy Papolc fölött, hogy az évszakok váltakozására felfűzött falusi gazdálkodás ritmusán túl csak a családi élet és a helyi társadalom mikroközösségeiben fel-felcsillanó örömök és anomáliák, és az ezekhez való emberi viszonyulások jelezték a történelmi lét egzisztenciáját.

Felületes szemlélőknek, de olykor a papolciaknak is csak egy-egy házasságon kívül született gyermek, egy-egy jelentősebb vihar, egy hirtelen jött tavaszi hóolvadás, egy korai dér, egy véletlenül keletkezett tűzvész, egy embereket vagy állatokat pusztító járvány, egy-egy nagyobb vásári verekedés, egy új pap választása, a régi menesztése, a kántor halála, az iskolamester hatékony vagy hatástalan működése, a szomszédok haragja, a testvérek egyetértő vagy civakodó osztozkodása, a vetésbe té-

vedt állatok kártétele, a porgolatok, gyepűk, kertelések megrongálása, a tilalmak megsértése, az erdők, mezők, rétek szabálytalan usuálása, a patakok áradása, partjaiknak kiárkolása, a vizek szennyezése, a hidak, átjárók, kapuk reparálása jelentette a történelmet. Gyakorta volt így, s így emlékeznek legszívesebben a faluból elkerültek is hajdani otthonukra. Természetesen emlékeznek a rendszeres úrvacsorákra, a konfirmálásokra, ritkábban egy-egy szenvedélyesebb vagy jelesebb prédikációra, egy-egy lakodalomra, esküvőre, szomorú temetésre is. Generációkról generációkra hagyományozta az emlékezet a románok beköltözését is a Felvégre. A kalendáriumon kívüli feljegyzésre is méltó eseménynek számított, ha a falusi communitás és a nemesi possessorátus között támadt egy mérgesebb konfliktus. Ilyen esetek is előfordultak. Még gyakoribb volt azonban, hogy a rendileg sokszínű tagolódott falusi társadalomban egyesek nemtörődömségéből, vigyázatlanságából vagy kivagyiságából támadtak konfliktusok. Magukat szabadnak valló emberek nem mindig ismertek féket, s nem mindig voltak tekintettel mások szabadságára. Ezekből az eltérő emberi mentalitásokból néha-néha olyan káosz származott, amelyik már veszélyeztette a közösség békéjét, az emberi létezés harmóniáját. Ilyen veszélyes szituációk egyre több székely közösségben keletkeztek. Ezért a szabadsággal élő communitások együttesen kísérelték meg az önkorlátozás érvényesítését. Ezek a kényszerű gesztusok vezettek oda, hogy sorra megszülettek a falutörvények, a közösségi rendszabályok. Ez történt Papolcon is. Az eddigi ismereteink szerint először 1733-ban. Akkor sem minden előzmény nélkül, ahogyan az akkor elfogadott és életbe léptetett falutörvény arra hivatkozik is. A korábbi rendelkezéseknek írásos nyomát nem találtuk, csak a hivatkozásokból feltételezhetjük, hogy a szabályok hasonlatosak lehettek az 1733-ban írásban is rögzítettekhez.²³

Papolc a 2. katonai felmérés térképein

Papolc falutörvényei

A török kiűzése, Erdély Habsburg uralom alá kerülése, a bujdosó mozgalom elfojtása, majd a Rákóczi-szabadságharc leverése, az utolsó tatárdúlások, fosztogatások visszaszorítása után és következtében megszaporodtak a nemesek a székelyek között Papolcon is. A nagy hadjárások múltával, a családok létét elbizonytalanító martalócok eltűnével a moldvai és havaselvi pásztorokra is fokozott vonzást gyakorolt Erdély földje. Megsokasodtak a lakosok Papolcon is. A nemesek rangban, presztizsben, köznap-i létük bonyolításában és szervezésében sem óhajtottak a lófőkkel,